

Тема № 1:

Україна на початку ХХ ст.

Україна в роки I Світової війни

Тема № 1:
Україна на початку ХХ ст.
Україна в роки I Світової війни
(1900 - 1917 рр)

ТЕОРЕТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ ДО ТЕМИ Економічне становище в Україні

на початку XX ст.

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НА ПОЧАТКУ XX СТ. ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ТА АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

Основні тенденції економічного розвитку:

- Нерівномірність економічного розвитку українських земель: 1900-1903 рр. – світова економічна криза (криза надвиробництва), скорочення кількості малих і середніх підприємств, зростання безробіття, погіршення соціально-економічного стану населення, зростання інфляції, скорочення виробництва;
- 1904-1908 рр. – період депресії; 1909-1913 рр. – економічне зростання.
- Великий вплив іноземного капіталу на економічний розвиток українських земель;
- Перетворення українських земель на ринок збуту імперій;

Основні тенденції економічного розвитку:

- Гальмування індустріального розвитку українських земель через податкову політику, державні замовлення та протекціонізм щодо корінних земель;
- Хижацька експлуатація природних багатств українських земель;
- Українські землі – сировинний придаток обох імперій;
- Збереження великого поміщицького землеволодіння;
- Соціальна диференціація селянства;

Основні тенденції економічного розвитку:

- Проблема аграрного перенаселення і, як наслідок, трудові міграції;
- Зростання товарності сільськогосподарського виробництва;
- Спеціалізація сільськогосподарських районів, збільшення посівних площ;
- Розвиток кооперативного руху.

Основі

Порівняльна характеристика економічного розвитку Наддніпрянщини та Західної України

Наддніпрянщина	Західна Україна
Високий рівень концентрації промисловості (50%); утворення монополій в металургійній, вугільній, залізорудній галузях у формі синдикатів; нерівномірний розвиток регіонів, спеціалізація промислових районів; частка промислового виробництва в загальноросійському – 48,2%, перетворення України на промисловий район Російської імперії (70% - сировина, 20% машинобудування, 60% - цукру; 57% - сталі, 69% - чавуну	Кустарно-ремісничий характер промисловості, перевага дрібних підприємств (80%), провідні галузі – нафтоозокеритна, лісопильна, деревообробна, солеварна, борошномельна, цегельна, низький рівень енергоозброєння промисловості.

Порівняльна характеристика економічного розвитку Наддніпрянщини та Західної України

Наддніпрянщина	Західна Україна
Розвиток кооперативного руху у формі артілей: М.Левитський, В.Доманицький, О.Юркевич; диференціація селянських господарств: 80% - бідні; 15% - середні; 5% - заможні; трудова еміграція на Далекий Схід, Середню Азію, Північний Кавказ, Нижнє Поволжя	Розвиток кооперативного руху: С.Смаль-Стоцький, Є.Олесницький, Ю.Фірцак; диференціація селянських господарств: 90% - бідні; 5% - середні; 5% - заможні; трудова еміграція в США, Канаду, Латинську Америку

СТОЛИПІНСЬКА АГРАРНА РЕФОРМА

Столипінська реформа — низка законодавчих актів, написаних задля перерозподілу селянської земельної площі в Російській імперії та задля підвищення продуктивності сільського господарства.

Назва походить від одного з її ініціаторів — голови Ради Міністрів Петра Столипіна.

Основними законодавчими актами реформи були: указ від 9(22) листопада 1906 року «Про доповнення деяких постанов діючих законів, які стосуються селянського землеволодіння і землекористування» і ухвалений на його підставі Державною Думою закон від 14(27) червня 1910 року, а також закон 29 травня (11 червня) 1911 про землеустрій.

За цими законами:

- скасувалися обов'язкові форми земельної общини і кожному селянинові надавалося право вийти з неї й виділити свою землю у повну власність.
- селянин мав право вимагати виділення землі в одному масиві — «відрубі», до якого міг приєднати свою садибну землю і перенести сюди будівлі, утворюючи «хутір».
- селяни користувалися допомогою Селянського поземельного банку, який кредитував купівлю землі і допомагав створити хутірні і відрубні (польовий наділ без садиби) господарства.

В Україні процес виходу з громад пішов ще далі, при чому він був нерівномірний,

ЗНАЧЕННЯ РЕФОРМИ

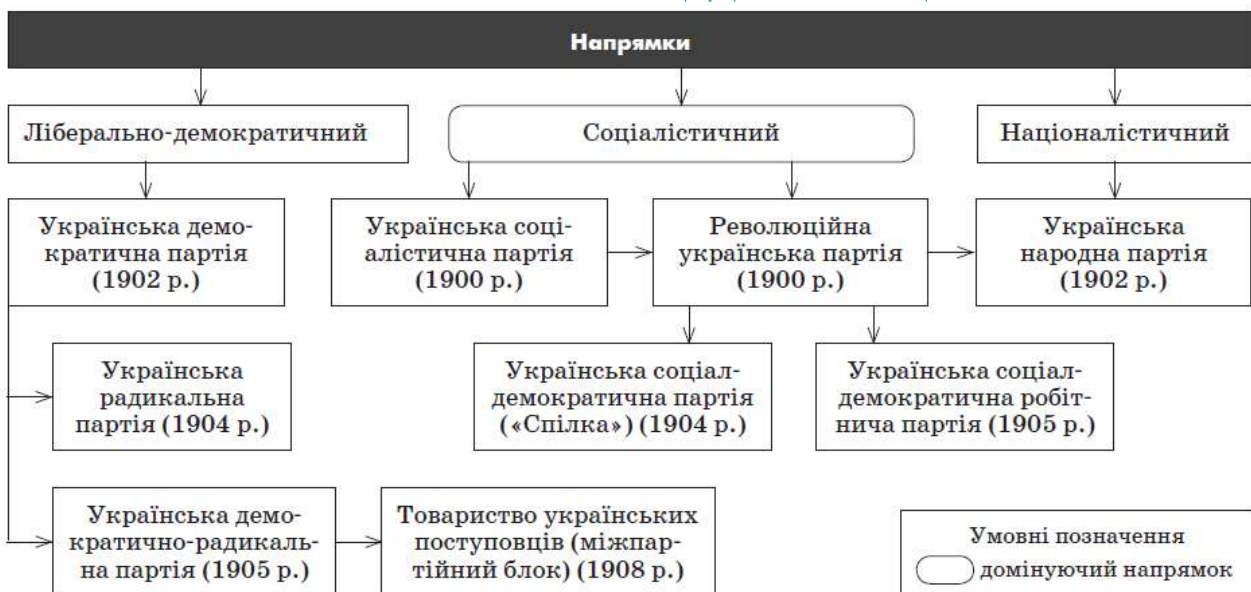
ПОЗИТИВНЕ	НЕГАТИВНЕ
<ul style="list-style-type: none"> • відкривала шлях до приватного селянського землеволодіння; • дала поштовх до розвитку товарно-грошових відносин у сільському господарстві; • сприяла розвитку особистої ініціативи і конкуренції; • у господарствах заможних селян стали широко використовуватися сільськогосподарська техніка і добрива; • підвищилася врожайність у селянських господарствах 	<ul style="list-style-type: none"> • реформа поглибила соціальне розшарування селянства і загострила відносини між бідними та заможними селянами; • збільшила кількість селян-емігрантів з України; • реформа не була доведена до кінця, бо общини майже не було на Правобережжі й Полтавщині, натомість вона переважала у степу й на Харківщині. Але й тут общинне землекористування було переважно лише формальним, бо поодинокі господарства користувалися землею на правах подвірного землеволодіння, тобто власником землі вважався весь двір і її не можна було продати, а можна було лише ділити між спадкоємцями двору.

Політичне життя в Україні на початку ХХ ст.

ПОЛІТИЗАЦІЯ СУСПІЛЬНИХ РУХІВ

ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ НАДДНІПРЯНЩИНИ

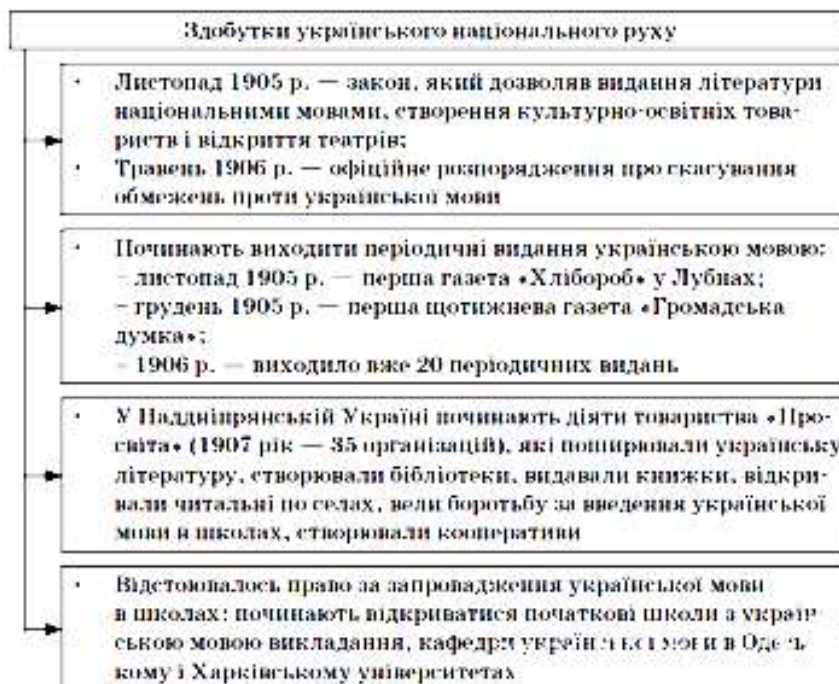
1900 р. — РУП
(Революційна українська партія)

Засновники: Д. Антонович, М. Русов, О. Коваленко;
Перший програмний документ — брошура М. Міхновського «Самостійна Україна»;
Соціальна опора: вважали, що визначну роль у боротьбі має відіграти селянство, тому йшли в села, розповсюджуючи там брошури, газети, журнали; видавали 4 газети, випустили 150 тисяч брошур, створили мережу місцевих організацій;
Ідея: виступали за ліквідацію самодержавства, поміщицького землеволодіння і передачу землі селянам безкоштовно; виступали за незалежну Україну, але згодом Перемогла ідея автономії.

1902 р. — УНП
(Українська народна партія)

Засновник Микола Міхновський;
Програма сформульована у «10 заповідях»;
Ідея: виступали за політичну самостійність України (основне гасло «Україна — для українців»), встановлення республіки, соціальні гарантії для населення, передача землі селянам.

1904 р. — УДП (Українська демократична партія)	Засновники: О. Лотоцький, Є. Чикаленко; Ідея : виступали за проведення буржуазних реформ, встановлення конституційного правління, проголошення демократичних прав і свобод, за автономію України у складі Російської Федерації.
1904 р. — УРП (Українська радикальна партія)	Засновники: Б. Грінченко, С. Єфремов, Д. Дорошенко; Ідея: виступали за проведення державних реформ, за здійснення змін у суспільстві, встановлення загальнонародної власності, за автономію України у складі Росії.
1904 р. — УСДС (Українська соціал-демократична спілка)	Засновники: М. Меленевський, А. Скоропис-Йолтуховський; Ідея: виступали за проведення соціал-демократичних реформ, які призвели б до встановлення соціалістичного суспільства, за автономію України; ввійшли до складу Російської соціал-демократичної робітничої партії меншовиків
1905 р. — УСДРП (Українська соціал-демократична робітнича партія)	Засновники: М. Порш, В. Антонович, В. Винниченко, С. Петлюра; Ідея: виступали за автономію України; не поділяли революційних методів боротьби РСДРП

ПОСИЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ГНІТУ

- Насадження ідеології російського великодержавного шовінізму. У 1908 році в Києві виникає шовіністична організація «Клуб російських націоналістів». Її мета — переконати українців, що вони лише гілка єдиної російської народності, а не окрема нація.
- 1909 рік — рішення про недопущення викладання українською мовою в школах. Також учителям заборонялося розмовляти з учнями українською мовою, а учням знижувалися оцінки за вживання українських слів.
- Закриття українських газет, товариств «Просвіта» та інших громадських організацій, заборона продавати українські книги, ставити концерти та вечори українською мовою;
- 20 січня 1910 року — «Столипінський циркуляр», за яким було заборонено реєструвати будь-які товариства і видавництва «інородців»;
- 1914 рік — заборона святкування 100-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка;
- Використання «чорних сотень» для фізичної розправи з прогресивною інтелігенцією.

Українська революція 1905 - 1907 рр.

ПРИЧИНИ РЕВОЛЮЦІЇ

* Економічна відсталість, низький рівень життя широких верств населення, відсутність політичних прав.
Соціальні протиріччя між буржуазією і робітниками.

* Збереження поміщицького землеволодіння, малоземелля селян.
Соціальні протиріччя між поміщиками і селянами.

* Національне гноблення.
Протиріччя між самодержавством і українським соціальним та Національно-визвольним рухом.

ПОШТОВХОМ ДЛЯ ПОЧАТКУ РЕВОЛЮЦІЇ СТАВ РОЗСТРІЛ МИРНОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ РОБІТНИКІВ ПЕТЕРБУРГУ 9 СІЧНЯ 1905 Р.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА УЧАСНИКИ РЕВОЛЮЦІЇ

Загальнонаціональне завдання революції

Установлення в Росії конституційно-демократичного ладу через ліквідацію самодержавства, демократизацію суспільного життя, проголошення та юридичне закріплення прав і свобод громадян

Селяни	Робітники	Підприємці	Інтелігенція, студентство	Національні меншини
Вимоги окремих верств				
<ul style="list-style-type: none"> Ліквідація поміщицького землеволодіння Скасування викупних платежів 1861 р. Перерозподіл землі	<ul style="list-style-type: none"> Установлення 8-годинного робочого дня Установлення мінімальних розмірів заробітної плати, пенсій Запровадження системи соціального захисту	<ul style="list-style-type: none"> Ліквідація свавілля держави Можливість участі у формуванні державної політики Стабільність Недоторканість власності й прибутків	<ul style="list-style-type: none"> Підтримка більшості прагнень інших соціальних верств Загальнодемократичні перетворення	<ul style="list-style-type: none"> Скасування будь-яких обмежень у правах неросійських народів Можливість їх національного самовизначення

РЕЗУЛЬТАТИ

Революція зазнала поразки, проте:

- були скасовані викупні платежі, скоротилися напівфеодальні методи експлуатації селян і станові обмеження;
- почалася аграрна реформа;
- робітники отримали право створювати профспілки, проводити економічні страйки, підвищилася їхня заробітна плата, скоротився робочий день;

ЗНАЧЕННЯ

- виникли нові суспільно-політичні явища та тенденції, які надалі суттєво вплинуть на історичну долю України;
- відбувся процес зближення робітничого, селянського та національно-визвольного рухів;
- відбулися широкомасштабні народні виступи;
- народні маси усвідомили ефективність

- реалізувалися громадянські свободи, була скасована попередня цензура;
- був створений двопалатний парламент, який обмежив законодавчі повноваження царя;
- проте головні питання революції не були розв'язані: суспільний лад і державний устрій не були змінені, панівні верстви зберегли владу у своїх руках

спільного натиску на владу;

- розширилися межі легальної політичної та культурної діяльності;
- активізувався процес масової самоорганізації суспільства (утворення політичних партій, рад, профспілок тощо);
- був створений офіційний канал впливу на владу — Державна Дума

Народні маси здобули дуже серйозний досвід боротьби. Події тих років переконливо продемонстрували, що поступок від самодержавства можна досягти лише шляхом широкого революційного руху

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД В І ТА II ДЕРЖАВНИХ ДУМАХ

I ДЕРЖАВНА ДУМА

- Склад:
- Поміщики — 24 чол.
  - Інтелігенція — 26 чол.
  - Селяни — 42 чол.
  - Робітники — 8 чол.
  - Священики — 1 чол.

- Діяльність:
- 45 депутатів об'єдналися в українську парламентську громаду;
  - мали друкований орган «Український вісник»;
  - голова громади — Ілля Шраг;
  - домагалися автономії України та українізації державного управління і освіти

II ДЕРЖАВНА ДУМА

- Склад:
- Поміщики — 16 чол.
  - Інтелігенція — 17 чол.
  - Селяни — 6 чол.
  - Робітники — 59 чол.
  - Священики — 4 чол.

- Діяльність:
- 47 депутатів об'єдналися в українську парламентську громаду;
  - мали друкований орган «Рідна справа — Вісті з Думи»;
  - домагалися автономії України, місцевого самоуправління, української мови в школах, суді і церкві

Персоналії

Особа	Факти біографії
 <p>Чикаленко Євген Харлампійович (1861-1929)</p>	<p>Визначний український громадський і культурний діяч. Меценат, один із засновників Товариства українських поступовців. Фінансував видання газет «Громадянська думка», «Рада», творів українських письменників (С.Васильченка, М.Коцюбинського). Йому належить вислів: «Любити Україну треба не тільки до глибини душі, а й до глибини кишені». Член Української Центральної Ради (від Союзу українських автономістів-федералістів). Виїхав до Відня, з 1920 р. до Чехословаччини, очолив Термінологічну комісію при Українській господарській академії в Подебрадах.</p>
 <p>Міхновський Микола Іванович (1873 – 1924)</p>	<p>Адвокат, громадсько-політичний діяч. Започаткував націоналістичну течію в українському русі. Брав участь у діяльності гуртка «Братство тарасівців», написав програму («Самостійна Україна») для Революційної української партії – першої української партії в Наддніпрянській Україні. Був засновником Української народної партії.</p>
 <p>Липинський Вячеслав Казимирович (1882-1931)</p>	<p>Український політичний діяч, історик, історіософ, соціолог, публіцист, теоретик українського консерватизму. Один із організаторів Української демократично-хліборобської партії та «Українського союзу хліборобів-державників».</p>
 <p>Шептицький Андрей (1865-1944)</p>	<p>Церковний та громадсько-політичний діяч, граф, походив із древнього знатного українського роду, що на початку XIX ст. прийняв католицизм. Митрополит Української греко-католицької церкви. Своєю діяльністю завдав остаточного удару москвофільству в середовищі галицького духовництва, органічно пов'язав діяльність греко-католицької церкви з українським національно-визвольним рухом першої половини XX ст. Автор учення про історичну місію української церкви у справі відновлення єдності східної і західної церков. Заснував національний музей у Львові, земельний банк, народну українську лікарню (на той час єдину у Львові).</p>

Боберський Іван
(1873-1947)

У 1908-1914 рр. – голова товариства «Сокіл-Батько», фундатор вітчизняної системи фізичного виховання, педагог. З його ініціативи видано перший посібник для українського «Пласту» О. Тисовського. В роки Першої світової війни – член Головної української ради, з 1920 р. як представник Західноукраїнської Народної Республіки виконував дипломатичні доручення в США.

Трильовський Кирило
Йосипович (1864-1941)

Один із засновників Русько-Української радикальної партії (РУРП). У 1900 р. заснував перше спортивно-пожежне товариство «Січ». Члени організації не тільки займалися спортом та готувалися до військової служби, а й освітньо-культурною діяльністю. У 1907-1918 рр. був послом до австрійського парламенту. У роки Першої світової війни – Голова Бойової управи Українських Січових Стрільців (УСС) і член Загальної української ради.

Запам'ятай поняття

Монополія	Велике капіталістичне об'єднання, що виникло у результаті концентрації виробництва в якій-небудь галузі з метою регулювання обсягів виробництва, розподілу ринку збуту продукції, установаження цін.
Хутір	Окреме поселення однієї чи декількох родин, що виділилося із сільської громади для ведення господарства.
Відруб	Назва ділянки общинної землі, яку виділили селянину в особисту власність, коли він виходив з общини в період реалізації Століпінської аграрної реформи 1906-1916 років.
«Чорносотенець»	Член реакційної громадської організації в Росії на початку ХХ ст.; крайній реакціонер. «Чорносотенці» - збірна назва для низки російських монархічних і ультра націоналістичних організацій, що виникли після революції 1905 року в Російській імперії. Назву взяли від низового нижньгородського ополчення Смутного часу, під проводом Кузьми Мініна. Виступали за збереження самодержавства на основі уваровської формули «Православіє, Самодержавіє, Народність». Період особливої активності чорносотенців прийшовся на 1905-1914 роки. Організації – Союз Руського народу, Союз Михаїла Архангела та інші.
Страйк	Форма боротьби, яка полягає в колективній відмові робітників від праці з пред'явленням роботодавцю або урядові економічних або політичних вимог.
Загальне виборче право	Принцип виборчого права, який визначає право особи (у більшості держав — громадян) обирати і бути обраним на виборах до представницьких органів або на виборні посади.

Початок Першої світової війни.

Схема 1.

Причини Першої світової війни:

- Загострення суперечностей між провідними державами світу за сфери впливу.
- Боротьба за нові території, джерелами сировини та ринки збуту.
- Протистояння між двома військово-політичними блоками.

Схема 2.

Плани ворогуючих країн щодо українських земель

Країна	Території, на які претендувала
Російська імперія	Східна Галичина, Буковина, Закарпаття
Австро-Угорщина	Волинь та Поділля
Німеччина	Придніпров'я, Донбас, Крим
Туреччина	Крим та Південна Україна
Румунія	Північна Буковина, Бессарабія

Схема 3.

Бойові дії 1914 - 1917 років.

Дата	Подія
Серпень 1914 року	Австро-угорські війська почали наступ на прикордонні з Російською імперією території.
	Російські війська вторглися у Галчину. Першочерговим завданням для Російської імперії було захоплення Західної України, яка розглядалась як частина Росії.
	Наступ російських військ поширився на території Буковини.
18 серпня 1914 року	Початок наступу російської армії під командуванням О.Брусилова, який завершився загальним наступом п'яти російських армій Південно-Західного фронту.
23 серпня 1914 року	Початок Галицької битви. Битва тривала до кінця вересня 1914 року і завершилась перемогою російських військ. В результаті битви росіяни оволоділи Східною Галичиною, Північною Буковиною та вийшли до Карпатських перевалів.
Жовтень – грудень 1914 року	Російські та австро-угорські війська ведуть боротьбу за Карпатські перевали. На допомогу Австро-Угорщині були спрямовані німецькі війська. Росіянам не вдалось подолати перевали.
Березень – квітень 1915 року	Російські війська захопили фортецю Перемишль. На фронт прибуває імператор Микола II. Останні успішні дії росіян в 1915 році.
19 квітня – 22 червня 1915 року	Початок наступу німецької та австрійської армій. Російські війська змушені швидкими темпами відступати. Наступ завершився захопленням австро-німецькими військами Львову.
Жовтень 1915 року	Фронт стабілізувався на лінії Кам'янець-Подільський – Тернопіль – Дубни. Росіяни втратили всі раніше захоплені території.
22 травня 1916 року	Наступ Російських військ під командуванням О.Брусилова. Ця наступальна операція отримала назву Брусилівський прорив. Російська армія захопила Броди, Чернівці, Луцьк, частину Східної Галичини та Буковини.
Липень 1916 року	Німецькі війська зупиняють наступ російської армії. Фронт стабілізувався до літа 1917 року.
Червень 1917 року	Поступово російські війська були знов витіснені з завойованих територій. Активні бойові дії припинились до укладення Брест-Литовського мирного договору.

Ставлення українців до воюючих сторін:

Західна Україна	Наддніпрянська Україна
1. Підтримка сподівань на визволення від Австрійського впливу за допомоги Росії.	1. Підтримка Російської імперії у боротьбі з Німеччиною та Австро-Угорщиною (Симон Петлюра).
2. Націоналістичні групи та соціал-демократи підтримували проавстрійські погляди.	2. Товариство Українських поступовців підтримувало нейтралітет у війні
	3. Наддніпрянські діячі (А.Жук, Д.Донцов) вважали необхідним відокремлення від Росії та перехід України під протекторат Австрії та Німеччини.

На захоплених західноукраїнських територіях російська влада встановлює свою окупаційну політику.

Схема 4.

Російська окупаційна політика в Галичині.

Характеристика	1914 – 1915 роки	1916 – 1917 роки
Адміністративний устрій	Тимчасове військово-генерал-губернаторство Галичини	Генерал-губернаторство областей Австро-Угорщини
Основні завдання влади	Швидка інкорпорація Галичини та Буковини до складу Російської імперії; співпраця з проросійськи налаштованими політичними силами.	Забезпечення потреб армії та фронту; уникнення політичного підґрунтя в управлінні краєм.
Національна політика	Репресивна політика: - запровадження військового стану; - закриття української преси; - заборона української мови; - припинення діяльності просвіт та культурно-освітніх установ; - репресії проти лідерів національного руху; - насильна русифікація. Така політика і стосовно інших етнічних груп.	Нейтральна політика: - дозвіл на відкриття українських шкіл; - допомога населенню, яке постраждало внаслідок бойових дій.
Релігійна політика	Переслідування УГКЦ, насадження православ'я.	Підтримка православної церкви.

ПОЛІТИКА АВСТРО-УГОРЩИНИ:

- жорстокий окупаційний режим на українських землях. В українцях вони бачили ворогів імперії, оскільки вони прагнули до об'єднання з більшою частиною свого народу, який перебував під владою Росії'.
- за найменшу підозру в русофільстві українців заарештовували, висилали, піддавали смертній карі. Тисячі людей було заарештовано і відправлено до спеціальних таборів до Австрії, де їх без суду і слідства роками тримали в жахливих умовах. *Найжорстокішим був режим у таборі Талергоф у Штірії, де лише від тифу померло більше 1000 чоловік. За далеко не повними даними, 36 тис. цивільних українців було розстріляно і повішено і стільки ж українських в'язнів загинуло в австрійських концентраційних таборах.*

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АРМІЇ ТА НАСЕЛЕННЯ:

- Воєнно-промислові комітети (державні замовлення на випуск боєприпасів і озброєння, Київ, Харків, Одеса, Катеринослав),
- Союз міст та Союз земств (1915 об'єдналися в Земгор, допомога пораненим, полоненим, біженцям, виробництво одягу та медикаментів для солдат),
- Єврейські, вірменські, латиські, польські комітети - отримували державні субсидії. Мета: полегшити страждання війни землякам.
- «Товариство допомоги населенню Півдня України, що постраждало від воєнних дій» Мета: опіка над біженцями, заарештованим та висланим галичанам. Співпрацювали з Комітетом Південно-Західного фронту Всеросійського союзу міст.
- Член ТУП Федір Штейнгель утримував дитячі будинки, українські школи, надавав допомогу біженцям та пораненим.

НАСЛІДКИ ВІЙНИ ДЛЯ УКРАЇНИ

- Розорення західноукраїнській земель (40% будівель, 2 тис. підприємств, 1/3 нафти)
- Людські втрати – 500 тис загиблих
- Інфляція – 4 – 8 разів
- Криза економіки у Наддніпрянській Україні (скорочення 46% руди, 32% чавуну, 33% сталі)
- Диспропорція у розвитку промисловості (швидке зростання галузей воєнного виробництва, занепад цивільного виробництва)
- Скорочення посівних площ (на 1,88 млн десятин), зменшення збору зернових на 200 млн пудів, скорочення виробництва цукру (із 85 млн пудів у 1913 до 50 млн пудів у 1917 р.); загострення продовольчої проблеми в містах, поява черг скорочення працездатного населення на селі (у 1917 р. залишилось 38,7 % працездатного чоловічого населення)
- Загострення соціальних проблем, перебої в роботі транспорту.
- Посилення страйкової боротьби робітників (загальна кількість страйкуючих склала у 1914 р.— 30 тис. осіб, 1915 р.— 50 тис. осіб, 1916 р.— 200 тис. осіб) і виступів селян (протягом 1914—1916 рр.— 160 виступів)
- **Зростання національної свідомості населення Створення українських збройних формувань, набуття воєнного досвіду Підняття « українського питання » на міжнародний рівень.**

Перша світова війна стала трагедією українського народу. Займаючи вигідне геополітичне становище, українські землі стали об'єктом зазіхань ворогуючих сторін. Бойові дії на території України призвели до спустошення її західних регіонів. Війська воюючих сторін проводили в роки війни загарбницьку політику.

Український національний рух в роки Першої світової війни.

Війна розколола українське суспільство на прибічників та противників війни.

Схема 1.

Представники українського національно-визвольного руху

Назва	Програма	Регіон діяльності	Мета діяльності
Головна Українська Рада (ГУР) К. Левицький	Серпень 1914 р. «Маніфест»	Львів, Галичина	Ідея створення української державної автономії у складі Австро-Угорщини. Підтримка політики Австро-Угорщини.
Союз Визволення України (СВУ) Д. Донцов	Серпень 1914 р. «Наша платформа»	Львів	Підтримували ідею створення незалежної самостійної України (конституційної монархії). Підтримка політики Австро-Угорщини.
Товариство Українських Поступовців (ТУП)	Грудень 1916 р. Декларація «Наша позиція»	Східна Україна	На перших етапах війни підтримувало політику Росії. Згодом з'явилися ідеї нейтралітету.
Симон Петлюра	Липень 1914 р. Стаття «Війна та українці»	Східна Україна	Підтримував політику Російської імперії.
УСДРП	Серпень 1914 р.	Східна Україна	Висловлювали ідею створення української автономії у складі Росії.

Ставлення західноукраїнських політичних сил до війни

УНДП, УРП та УСДП створили Головну Українську Раду (ГУР). 1 серпня 1914 р. Кость Левицький, М. Павлик, М. Ганкевич	«Маніфест» <ul style="list-style-type: none"> • Заклик до підтримки Австро-Угорщини у війні, сподівання на розпад Росії. • Захист інтересів українського населення в умовах війни. • Надання національно-територіальної автономії західноукраїнським землям, об'єднаним в окремий коронний край. • Активна участь у формуванні українських військових підрозділів — Українських січових стрільців (УСС)
Союз визволення України (СВУ). 4 серпня 1914 р. Створений вихідцями з Наддніпрянщини Дмитро Донцов, А. Жук, В. Дорошенко	«Наша платформа» <ul style="list-style-type: none"> • Утворення самостійної Української держави у формі конституційної монархії. • Заснування демократичного устрою, надання рівних прав і свобод представникам усіх національностей. • Співпраця з урядами Німеччини та Австро-Угорщини з метою перемоги над Росією, на руїнах якої «встане Вільна Самостійна Україна». • Культурно-просвітницька робота (видання періодичної преси, створення українських культурних установ, шкіл тощо). • Допомога військовополоненим українцям. • Участь у формуванні українських дивізій сірожупанників і синьожупанників.
ГУР та СВУ об'єдналися у Загальну Українську Раду (ЗУР). 5 травня 1915 р. Кость Левицький	<ul style="list-style-type: none"> • Намагання привернути увагу уряду Австро-Угорщини та інших держав до ідеї української державності. • Розмежування Галичини на Західну із центром у Кракові та Східну із центром у Львові за національним принципом. • Самостійна українська держава на землях Підросійської України; об'єднання всіх українських земель у межах Австро-Угорщини в єдиний коронний край із правами територіальної та культурно-національної автономії. • Саморозпуск у листопаді 1916 р. на знак протесту проти маніфесту 5 листопада 1916 р. про відновлення Польської держави

Українські політичні сили та громадські організації Наддніпрянщини

Товариство українських поступовців (ТУП) Михайло Грушевський	Позиції нейтралітету («Наша позиція»), за демократичну автономію України, гарантовану федерацією рівноправних народів.
Українська соціал-демократична робітничка партія (УСДРП) Симон Петлюра Володимир Винниченко	Розкол у партії: група на чолі із С. Петлюрою виступила на боці Російської імперії («Війна і українці»); група на чолі з В. Винниченком засудила війну та виступала проти Росії, відстоювала ідею автономії України.
Карпато-Руський визвольний комітет	Створений у Києві емігрантами із Галичини; виступав за возз'єднання всіх українських земель у складі Російської імперії, поширював серед галичан заклики зустрічати російські війська як визволителів
Комітет Південно-Західного фронту Всеросійського союзу земств і міст	Створений із метою підтримки російської армії; членами комітету були відомі представники українського національного руху — А. Вязлов, Д. Дорошенко, А. Ніковський

Схема 2.

Бойовий шлях Українських Січових стрільців

Дата	Подія
Серпень 1914 р.	Формування перших військових дивізій у Львові за ініціативи Головної Української Ради. Формування відбувалось на добровільних засадах.
3 вересня 1914 р.	УСС склали присягу.
27-28 вересня 1914 р.	Перші бойові дії січовиків на Ужоцькому та Верецькому перевалах в Карпатах.
Зима 1914 – 1915 р.	Охоронно-розвідувальна служба на Карпатських перевалах.
29 травня 1915 р.	Бій на горі Маківка.
30 травня 1915 р.	Бій під Болеховим.
Червень 1915 р.	Бої за Галич.
Серпень – вересень 1916 р.	Поразки полків УСС від російської армії.
Осінь 1916 р.	Переформування УСС. Припинення участі у військових операціях.
Зима - літо 1917 р.	Повернення УСС на фронт. Бої на Західній Україні.
Січень 1918 р.	Похід на Правобережжя. Бої з більшовиками на Півдні України.

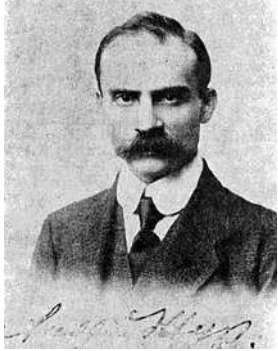
Левицький Кость (1859 – 1941)

Український державний діяч, один із найвизначніших політичних діячів Галичини кінця XIX століття - першої половини XX століття. Співзасновник Української Національно-демократичної партії (УНДП). З листопада 1918 р. - голова Державного секретаріату ЗУНР, потім - голова комісії з виборчої реформи при уряді. У липні 1941 засновник, голова Національної Ради у Львові.

Донцов Дмитро Іванович (1883- 1973)

Український літературний критик, публіцист, філософ, політичний діяч, один із перших керівників Союзу Визволення України (СВУ), заснованого 4 серпня 1914 року, один з керівників Української хліборобсько-демократичної партії. Основоположник українського інтегрального націоналізму, який вибудований з усвідомлення високого призначення нації й на одній із евангельських ідей про героїчну особистість та обрану меншість, яка йде не за натовпом, а – попереду. Ідеологічно обґрунтував діяльність Організації українських націоналістів.

Жук Андрій Ілліч (1880-1968)

Український громадсько-політичний діяч, дипломат і публіцист. Від 1905 — один з лідерів Української соціал-демократичної робітничої партії, співробітник друкованих партійних органів «Селянин», «Гасло» й інших. Поділяв погляди, які вирішення національного питання пов'язували зі здійсненням соціальних перетворень. З 1906 року підтримував політичну лінію Миколи Порша, який намагався не розривати стосунків УСДРП з Російською соціал-демократичною робітничою партією. Перебував на дипломатичній службі в посольстві Української Держави, згодом УНР у Відні. Після 1923 перейшов на радянське позиції, сподіваючись на побудову самостійної України націонал-комуністами.

Галуцинський Михайло Миколайович (1878-1931)

Український педагог, військовик, публіцист, культурно-освітній і громадсько-політичний діяч. Командант Легіону УСС, віце-маршал сенату Польської Республіки. Член Наукового товариства імені Шевченка.

Вільгельм Франц фон
Габсбург-Лотрінген
(Василь Вишиваний)
1895-1948

Український військовий діяч, політик, дипломат, поет, австрійський архікнязь династії Габсбургів, полковник Легіону Українських Січових Стрільців.

Запам'ятай поняття

Світова війна	Глобальне протиборство коаліцій держав із застосуванням засобів збройного насильства, що охоплює велику частину країн світу.
Галицько-Буковинське генерал-губернаторство	Тимчасова адміністративно-територіальна одиниця, створена царським урядом Російської імперії наприкінці 1914 року на відвоєнованих російськими військами землях Галичини, Буковини і Посяння з центром у місті Чернівці.
Мобілізація	Комплекс заходів, спрямованих на переведення державної інфраструктури та військових сил країни у військовий стан у зв'язку з надзвичайними умовами всередині країни або ж за її межами. Мобілізація може бути загальною або частковою та проводиться відкрито чи приховано.
Евакуація	Процес виведення населення і життєважливих ресурсів першої необхідності з території можливої загрози від катастрофи чи воєнного конфлікту.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ТРЕНУВАННЯ

1. Який термін відповідає визначенню: «Історичний процес зростання і підвищення економічної ролі міст, що охоплює різні сторони життя міського населення і суспільства в цілому, – це ...»?

- А. Індустріалізація.
- Б. Модернізація.
- В. Урбанізація.
- Г. Націоналізація

2. Встановіть відповідність:

<ul style="list-style-type: none"> А. Світова війна. Б. Індустріалізація. В. Модернізація. Г. Економічна криза.	<ul style="list-style-type: none"> 1. Сукупність політичних, соціально-економічних, виробничо-технологічних, культурних та інших змін у суспільстві, спрямованих на його всебічне оновлення. 2. Процес створення великого машинного виробництва в усіх основних галузях господарства країни, передусім у промисловості. 3. Складне явище в житті будь-якого суспільства, яке характеризується тимчасовим призупиненням чи цілковитим припиненням функціонування окремих елементів або інститутів його політичної системи. 4. Періодично повторюване відносно перевиробництво товарів, які не знаходять збуту внаслідок обмеженого платоспроможного попиту населення. 5. Глобальний збройний конфлікт між провідними державами світу, який мілітаризує їхню економіку, змушує взаємно винищувати величезні людські та матеріальні ресурси.
--	--

3. На карті заштриховано українські землі, що на початку ХХ ст. спеціалізувалися на товарному:

- А) буряковому виробництві
- Б) зерновому виробництві
- В) виноградарстві
- Г) садівництві

4. Концентрація промислового виробництва в металургійній, вугільній і залізорудній галузях Наддніпрянської України на початку ХХ ст. сприяла

- А) завершенню промислового перевороту
- Б) створенню монополістичних об'єднань
- В) формуванню ринку вільнонайманої праці
- Г) подоланню залежності від іноземного капіталу

5. Яка форма монополістичного об'єднання була домінуючою в промисловості Наддніпрянської України на початку ХХ ст.?

- А) трест
- Б) картель
- В) концерн
- Г) синдикат

6. Назвіть одну з основних перешкод розвитку процесу модернізації в Росії:

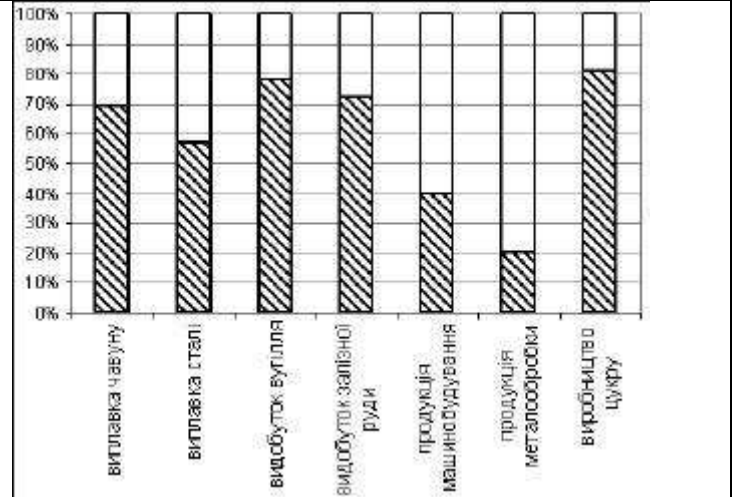
- А) засилля іноземного капіталу;
- Б) слабкий внутрішній ринок;
- В) державне регулювання економіки;
- Г) економічна спеціалізація певних районів.

7. Оновлення політичних, соціально-економічних, виробничо-технологічних, культурних та інших змін в суспільстві — це:

- А модернізація;
- В кооперація;
- Б капіталізація;
- Г стагнація.

8. На діаграмі зображено обсяги виробництва певної продукції на Наддніпрянській Україні в обсягах загальноросійського виробництва (у %) на початку ХХ ст. Яке судження підтверджується даними діаграми?

- А) У регіоні вироблялася лівова частка продукції видобувної й цукрової промисловості та більше половини продукції машинобудування імперії
- Б) Регіон спеціалізувався виключно на цукробуряковому виробництві, видобутку корисних копалин і металообробці
- В) У регіоні вироблялося дві третини готової продукції металургійної, металообробної та цукрової промисловості імперії
- Г) Регіон займав ключові позиції в гірничо-металургійному, цукровому виробництві, виробляючи менше половини продукції машинобудування та металообробки

9. Визначте продукт, на який було запроваджено державну монополію в Російській імперії на початку ХХ століття:

- А горілка;
- В вугілля;
- Б цукор;
- Г зерно.

10. Визначте основне джерело отримання надприбутків іноземними капіталістами на українських землях:

- А запровадження найсучасніших технологій у виробничий процес;
- Б максимальне зацікавлення працівників в результатах своєї роботи;
- В ухиляння від сплати всієї частини податків до державного бюджету;
- Г жорстка експлуатація дешевої робочої сили.

11. Визначте промислові райони загальноросійського значення, які функціонували на території Наддніпрянської України:

- А Донецько-Придніпровський вугільно-металургійний, Криворізький залізорудний, Нікопольський марганцевий та Південно-Західний цукровий;
- Б Донецько-Криворізький вугільно-металургійний, Донбаський залізорудний, Нікопольський марганцевий та Південно-Західний цукровий;
- В Донецько-Придніпровський вугільно-металургійний, Криворізький залізорудний, Нікопольський марганцевий та Волинський цукровий;
- Г Донецько-Придніпровський вугільно-металургійний, Катеринославський залізорудний, Маріупольський марганцевий та Південно-Західний цукровий.

12. Визначте основний негативний чинник політики російського державного протекціонізму в економічному житті Наддніпрянської України:

- А надання значних податкових пільг;
- Б залежність від державних замовлень;
- В повне витіснення іноземного інвестора;
- Г уповільнення темпів індустріалізації.

13. Об'єднання підприємств, які диктують умови й обсяги випуску товарів, регулюють ціни та обсяги реалізації продукції — це ...

- А об'єднання приватних підприємств;
- В монополія;
- Б олігархія;
- Г кооператив.

14. Концентрація промислового виробництва в металургійній, вугільній і залізорудній галузях Наддніпрянської України наприкінці XIX — на початку XX ст. сприяла

- А початку промислового перевороту.
- Б утворенню монополістичних об'єднань.
- В подоланню залежності від іноземного капіталу.
- Г націоналізації великих підприємств.

15. Укажіть спільну рису соціально-економічного розвитку українських земель у складі Австро-Угорської та Російської імперій на початку XX ст.

- А подолання селянського безземелля та малоземелля
- Б початок широкомасштабного залізничного будівництва
- В скасування особистої залежності селян від поміщиків
- Г зростання частки іноземного капіталу в промисловості

16. У Наддніпрянській Україні на початку XX ст. іноземні інвестиції спрямовувалися переважно в

- А харчову промисловість.
- Б сільське господарство.
- В легку промисловість.
- Г важку промисловість.

17. Позначте галузь промисловості на західноукраїнських землях, яка давала найбільші прибутки:

- А) деревообробна
- Б) цукрова
- В) нафтова
- Г) взуттєва

18. Вкажіть, в якому вислові точніше відображено роль України в економіці Російської імперії:

- А) «внутрішня колонія», аграрно-сировинний придаток
- Б) один з розвинених аграрних і промислових регіонів
- В) найбільш розвинена в економічних відносинах частина імперії
- Г) автаркія, не пов'язана з іншими економічними районами

19. Масова трудова міграція українців наприкінці XIX - на початку XX ст. була зумовлена ...

- А) аграрним перенаселенням українських земель
- Б) залученням на українські землі іноземних колоністів
- В) розгортанням широкого будівництва залізниць і портів
- Г) стрімкою монополізацією основних галузей промисловості

20. Вкажіть правильне судження:

«Для сільського господарства Наддніпрянщини на початку XX ст. властиве...»

- 1) «... існування значного поміщицького землеволодіння»
- 2) «... непоширеність спеціалізації окремих районів»
- А) обидва судження вірні
- Б) тільки 1-ше судження правильне
- В) тільки 2-ге судження правильне
- Г) обидва судження не вірні

21. Вкажіть правильне судження:

«Економічне життя західноукраїнських земель на початку ХХ ст. характеризувалось...»

- 1) «... швидким розвитком цегляного, бетонного, вапняного виробництва, застоєм в нафтовій і деревопереробній промисловості»
  - 2) «... відсталістю, землі краю залишались аграрно-сировинними придатками і ринком збуту для розвиненіших регіонів Австро-Угорської імперії»
- А) обидва судження вірні
Б) тільки 1-ше судження правильне
В) тільки 2-ге судження правильне
Г) обидва судження не вірні

22. Зазначте провідні галузі української промисловості на початку ХХ ст.:

- А) кам'яновугільна
Б) машинобудівна
В) металургійна
Г) нафтовидобувна
Д) хімічна
Е) цукрова

23. Встановіть відповідність між поняттями та визначеннями:

1) індустріалізація	А) процес створення великого машинного виробництва, що суттєво впливає на розвиток суспільних відносин
2) модернізація	Б) процес зростання і підвищення ролі міст у всіх сферах суспільного життя
3) націоналізація	В) процес розчинення етносу або його частини в середовищі іншого народу
4) урбанізація	Г) процес суттєвих змін у суспільному житті, спрямований його оновлення
	Д) вилучення власності приватних осіб у власність держави

24. Встановіть відповідність між поняттями та визначеннями:

1) картель	А) добровільне об'єднання людей для спільної господарської діяльності
2) кооперація	Б) форма монополії, в якій виробляють переважно однорідну продукцію, а учасники розподіляють ринки збуту, розміри виробництва
3) трест	В) цінний папір, який надає право на одержання певної частини прибутку
4) акція	Г) форма монополії, коли підприємства втрачають свою комерційну й виробничу самостійність та підпорядковуються єдиному керівництву
	Д) велике земельне володіння

25. Вкажіть, яка форма монополістичного об'єднання була домінуючою в промисловості Наддніпрянської України на початку ХХ ст.:

- А) трест   Б) картель
В) концерн   Г) синдикат

26. Позначте галузь промисловості на західноукраїнських землях, яка давала найбільші прибутки:

- А) деревообробна   Б) цукрова
В) нафтова   Г) взуттєва

27. Вкажіть, в якому вислові точніше відображено роль України в економіці Російської імперії:

- А) «внутрішня колонія», аграрно-сировинний придаток
Б) один з розвинених аграрних і промислових регіонів
В) найбільш розвинена в економічних відносинах частина імперії
Г) автаркія, не пов'язана з іншими економічними районами

28. Вкажіть хронологічні межі економічної кризи на початку ХХ ст.:

- А) 1900-1903 рр.   Б) 1905-1907 рр.
В) 1907-1910 рр.   Г) 1910-1914 рр.

29. Масова трудова міграція українців наприкінці ХІХ - на початку ХХ ст. була зумовлена ...

- А) аграрним перенаселенням українських земель
- Б) залученням на українські землі іноземних колоністів
- В) розгортанням широкого будівництва залізниць і портів
- Г) стрімкою монополізацією основних галузей промисловості

30. Одне із завдань земельної реформи, упровадженої П. Столипіним, - це

- А) ліквідація великого поміщицького землеволодіння
- Б) подолання кризи сільськогосподарського перевиробництва
- В) зміцнення соціальної опори самодержавства на селі
- Г) скасування кріпосницької залежності селян і панщини

31. Вкажіть правильне судження:

«Для сільського господарства Наддніпрянщини на початку ХХ ст. властиве...»

- 3) «... існування значного поміщицького землеволодіння»
- 4) «... непоширеність спеціалізації окремих районів»
- А) обидва судження вірні   Б) тільки 1-ше судження правильне
- В) тільки 2-ге судження правильне   Г) обидва судження не вірні

32. Вкажіть правильне судження:

«Економічне життя західноукраїнських земель на початку ХХ ст. характеризувалось...»

- 1) «... швидким розвитком цегляного, бетонного, вапняного виробництва, застоєм в нафтовій і деревопереробній промисловості»
- 2) «... відсталістю, землі краю залишались аграрно-сировинними придатками і ринком збуту для розвиненіших регіонів Австро-Угорської імперії»
- А) обидва судження вірні   Б) тільки 1-ше судження правильне
- В) тільки 2-ге судження правильне   Г) обидва судження не вірні

33. Зазначте провідні галузі української промисловості на початку ХХ ст.:

- А) кам'яновугільна   Б) машинобудівна
- В) металургійна   Г) нафтовидобувна
- Д) хімічна   Е) цукрова

34. Встановіть послідовність утворення українських політичних партій:

- А) Українська національно-демократична партія
- Б) Революційна українська партія
- В) Русько-українська радикальна партія
- Г) Українська демократична партія

35. Вкажіть правильне твердження: «Столипінська аграрна реформа передбачала ...»

- 1) «... здобуття селянами особистої свободи, позбавлення залежності від поміщиків»
- 2) «... руйнування закритості селянської громади, дозвіл селянину отримати землю у приватну власність (відруб чи хутір)»
- А) обидва твердження вірні   Б) тільки 1-ше твердження правильні
- В) тільки 2-ге твердження правильне   Г) обидва твердження не вірні

36. Встановіть відповідність між поняттями та визначеннями:

1) індустріалізація	А) процес створення великого машинного виробництва, що суттєво впливає на розвиток суспільних відносин	на
2) модернізація	Б) процес зростання і підвищення ролі міст у всіх сферах суспільного життя	
3) націоналізація	В) процес розчинення етносу або його частини в середовищі іншого народу	
4) урбанізація	Г) процес суттєвих змін у суспільному житті, спрямований його оновлення	
	Д) вилучення власності приватних осіб у власність держави	

37. Встановіть відповідність між поняттями та визначеннями:

1) картель	А) добровільне об'єднання людей для спільної господарської діяльності	
2) кооперація	Б) форма монополії, в якій виробляють переважно однорідну продукцію, а розподіляють ринки збуту, розміри виробництва	учасники
3) трест	В) цінний папір, який надає право на одержання певної частини прибутку	
4) акція	Г) форма монополії, коли підприємства втрачають свою комерційну й виробничу самостійність та підпорядковуються єдиному керівництву	й
	Д) велике земельне володіння	

38. Поставте у відповідність імена лідерів і назви українських політичних партій:

1) Д.Антонович	А) Українська демократична партія
2) М.Міхновський	Б) Українська народна партія
3) В.Винниченко	В) Українська соціал-демократична спілка
4) Б.Грінченко	Г) Українська соціал-демократична робітнича партія
	Д) Революційна українська партія

39. Вкажіть, які події революції 1905-1907 років відбувалися в Україні:

- А) «кривава неділя» 9 січня 1905 року
- Б) виступ саперної бригади під керівництвом підпоручика Б.Жаданівського
- В) повстання на панцернику «Потьомкін»
- Г) повстання на крейсері «Очаків»
- Д) повстання на Пресні
- Е) утворення першої Ради робочих депутатів
- Ж) Горлівське збройне повстання

40. Встановіть відповідність між іменами керівників та місцями революційних подій 1905-1907 рр.:

1) Г.Безвіконний	А) Великі Сорочинці
2) Г.Вакуленчук	Б) Горлівка
3) Б.Жаданівський	В) Київ
4) П.Шмідт	Г) крейсер «Очаків»
	Д) панцерник «Потьомкін»

1. Вкажіть, якими цифрами на карті позначено території Російської імперії, приєднання яких до своїх володінь планувала Австро-Угорська імперія напередодні Першої світової війни:

А) 2, 3

Б) 3, 4

В) 1, 2

Г) 4, 1

2. Позначте назву української землі, яка напередодні Першої світової війни не входила до складу Австро-Угорщини:

А) Галичина   Б) Буковина

В) Волинь   Г) Закарпаття

3. Вкажіть правильне твердження:

«Напередодні Першої світової війни українські землі...»

1) «... у складі Росії були предметом суперечок між членами Троїстого союзу – Австро-Угорщиною та Румунією»

2) «... виступали суб'єктом міжнародних відносин»

А) обидва твердження   Б) тільки 1-ше твердження

В) тільки 2-ге твердження   Г) обидва твердження не правильні

4. *Вкажіть, до складу яких держав входили українські землі напередодні Першої світової війни:

А) Австрійсько-Угорської імперії   Б) Угорщини

В) Німеччини   Г) Османської імперії

Д) Речі Посполитої   Е) Російської імперії

Ж) Румунії   З) Чехословаччини

5. *Вкажіть, які російські губернії Австро-Угорщина планувала приєднати до своїх володінь напередодні Першої світової війни:

А) Волинь   Б) Донбас

В) Закарпаття   Г) Київщину

Д) Поділля   Е) Полісся

6. Позначте твердження, яке не має відношення до планів країн Троїстого союзу напередодні Першої світової війни щодо України:

А) перетворення України в плацдарм для подальшого наступу на Схід

Б) розширення території Німецької імперії за рахунок українських земель Сходу й Півдня

В) приєднання до Австро-Угорщини Холмщини, Підляштя, Волині та Поділля

Г) проголошення незалежної Української держави

7. Напередодні Першої світової війни Австро-Угорщина претендувала на володіння
- A)** Волиню та Поділлям   **Б)** Донбасом і Придніпров'ям
В) Північною Буковиною та Бессарабією   **Г)** Східною Галичиною та Північною Буковиною
8. Яка з країн-учасниць Першої світової війни прагнула приєднати до своїх володінь Волинь та Поділля:
- A)** Австро-Угорська імперія   **Б)** Річ Посполита   **В)** Османська імперія   **Г)** Російська імперія
9. Суть планів воюючих сторін у Першій світовій війні щодо України полягала в прагненні:
- A)** включити Правобережну Україну та Східну Галичину до складу Польської держави
Б) створити Українську державу під протекторатом Австро-Угорщини та Росії
В) розв'язати «українське питання» на європейській післявоєнній мирній конференції
Г) захопити українські землі, що входили до складу держави-противника
10. Яка країна на початку ХХ ст. визначила свої зовнішньополітичні пріоритети таким чином: «...твердо приймаються такі завдання на найближчі роки:
- 1)** приєднати західні землі та з належною поступовістю викоринити тут мазепинський дух
2) заволодіти протоками, які мають для нас виключне стратегічне значення для виходу нашого флоту з Чорного моря до Середземного?»
- A)** Росія   **Б)** Румунія
В) Німеччина   **Г)** Австро-Угорщина
11. Вкажіть мету, якої прагнула досягти Росія в ході Першої світової війни:
- A)** загарбання Данцига та контроль над узбережжям Балтійського моря
Б) приєднання Бессарабії та контроль над дельтою Дунаю
В) контроль над нафтовими родовищами Румунії
Г) приєднання Закарпаття, Північної Буковини та Східної Галичини
12. Яка з країн-учасниць Першої світової війни першим своїм завданням ставила встановлення контролю над Східною Галичиною, Північною Буковиною та Закарпаттям, заселеними українцями:
- A)** Австро-Угорська імперія   **Б)** Річ Посполита   **В)** Російська імперія   **Г)** Українська держава
13. Про плани промислових магнатів якої країни щодо українських земель напередодні Першої світової війни йдеться в уривку:
« ... Росія повинна віддати нам ... Донецький басейн з Одесою, Кримом і Приазов'ям... »
- A)** Австро-Угорської імперії   **Б)** Німецької імперії   **В)** Османської імперії   **Г)** Франції
14. Яка з країн - учасниць Першої світової війни – розглядала Південний Схід України як зручний плацдарм для подальшого наступу на Схід, аж до Індійського океану:

А) Австро-Угорська імперія   Б) Британська імперія   В) Німецька імперія   Г) Річ Посполита

15. Програмні цілі якої з країн - учасниць Першої світової війни - проголошено в цитованому уривку:

«На теперішню війну наш народ дивиться як на визволення християнства від навали єретиків і магометан, а кінцевою метою її бачить визволення Священного Царгорода з церквою Святої Софії та Єрусалима з Господнім гробом...»

А) Австро-Угорської імперії   Б) Німецької імперії   В) Речі Посполитої   Г) Російської імперії

16. Встановіть відповідність між назвами держав та їхніми планами територіальних зазіхань щодо українських земель напередодні Першої світової війни:

1) Російська імперія   А) Волинь, Поділля

2) Австро-Угорщина   Б) Закарпаття, Східна Галичина, Північна Буковина

3) Османська імперія   В) Південна Україна, Крим

4) Німецька імперія   Г) Придніпров'я, Донбас, Крим (згодом, Україна загалом)

Д) Бессарабія, Буковина

17. Під час Першої світової війни Товариство українських поступовців закликала українців ...

А) бути нейтральними, тому що жодна з воюючих сторін «...не може викликати співчуття ні цілями, ні способами боротьби»

Б) виступити проти Антанти й Четверного союзу, щоб вибороти «...єдину, самостійну Україну від Карпатів аж по Кавказ»

В) підтримати Антанту й чесно, «...не піддаючись на провокації, виконати свій обов'язок громадян Росії до кінця»

Г) підтримати Четверний союз, «... бо ідучи війною, Росія грозить загином українському життю, яке знайшло охорону в австрійській державі»

18. Вкажіть, яким було ставлення російської влади до українського національного руху на Наддніпрянській Україні під час Першої світової війни:

А) підтримувала його патріотичні настрої   Б) не звертала уваги на його існування

В) посилювала репресії проти нього   Г) надавала додаткові можливості для його розвитку

19. Вкажіть представників українського руху, що під час Першої світової війни закликали всебічно підтримувати Росію у війні проти Австро-Угорщини та Німеччини:

А) В.Винниченко і М.Порш   Б) М.Грушевський і Є.Чикаленко

В) Д.Донцов і В.Дорошенко   Г) С.Петлюра і М.Славінський

20. Вкажіть документ доби Першої світової війни, наведений в уривку:
«...Національна проблема, зокрема українська, вимагає свого невідкладного розв'язання. Такі струси в державному житті, як війна відкривають очі суспільству державної нації на одну з її помилок у відношенні до недержавних народів... народи Росії виконують свої обов'язки... в свідомість суспільства і його керівних кіл повинна просякти думка про надання цим народам і відповідних прав...»

- А) Відозва Української Центральної Ради «До українців»
- Б) Д.Донцов «Сучасне політичне становище нації і наші завдання»
- В) маніфест Головної Української Ради
- Г) С.Петлюра «Війна і українці»

21. Зазначте, про представників яких громадських організацій йдеться в уривку з історичного документа:

«Вони орієнтувалися на добре, широке серце російської демократії, на грім перемоги, що зм'якшує круте серце царату аж до ступеня народовладдя, до парламентаризму і свободи націй, що благоденственно мовчали тоді на усім неозорім просторі імперії.»

- А) Головна Українська Рада
- Б) Союз визволення України
- В) Союз земств і міст
- Г) Товариство українських поступовців

22. Позначте назву статті Симона Петлюри, яка містить такі слова:

«Толерантна постава до українців Австрії... відкрила б великі можливості: вона створила б потяг відірваними історичними умовами частини до національного українського цілого, зв'язаного з Росією: унаслідок того сталося б велике діло виправлення історичної помилки, а українському народові... відкрилась би можливість розвитку його багатих сил у єднанні з відродженою Росією і народами, що її заселяють»:

- А) «Маніфест до українського народу»
- Б) «Війна й українці»
- В) «Наша платформа»
- Г) «Наша програма»

23. Вкажіть, які українські національні організації виникли під час Першої світової війни:

- А) Союз визволення України, Головна Українська Рада
- Б) УСДРП, Товариство українських поступовців
- В) Головна Руська Рада, Карпато-Руський союз
- Г) Легіон українських січових стрільців, Пласт

24. Головна Українська Рада в серпні 1914 р. закликала українців Галичини:

- А) бути нейтральними, тому що жодна з воюючих сторін «не може викликати співчуття ні цілями, ні способами боротьби...»
- Б) виступити проти Австро-Угорщини та Росії, щоб вибороти «...єдину, самостійну Україну від Карпатів аж по Кавказ...»
- В) підтримати Австро-Угорщину, «... бо ідучи війною, Росія грозить загином українському життю, яке знайшло охорону в австрійській державі...»
- Г) підтримати Росію й чесно, «... не піддаючись на провокації, виконати свій обов'язок громадян Росії до кінця...»

25. Зазначте українську національну організацію, погляди якої відображено в уривку з історичного документа:

«Ідучи війною на Австро-Угорську монархію, Росія грозить загином також українському національному життю. Яке найшло охорону в конституційнім ладі австрійської держави... Побіда Австро-Угорської монархії буде нашою побідою. І чим більше буде поразення Росії, тим швидше виб'є година визволення України.»

- А) Головна українська рада
- Б) Карпато-руський визвольний комітет
- В) Українська соціал-демократична робітничка партія
- Г) Товариство українських поступовців

26. Вкажіть, коли виникла Головна Українська Рада:
- А)** 2 травня 1848 р.   **Б)** 1 серпня 1914 р.
В) 17 березня 1917 р.   **Г)** 18 жовтня 1918 р.
27. Позначте, хто очолив створену 1 серпня 1914 р. Головну Українську раду:
- А)** К.Левицький   **Б)** Є.Коновалець
В) Є.Петрушевич   **Г)** Д.Донцов
28. Позначте політичний блок, утворений на початку Першої світової війни, головою якого було обрано К.Левицького:
- А)** Союз визволення України   **Б)** Товариство українських поступовців
В) Карпато-руський визвольний комітет   **Г)** Головна українська рада
29. Вкажіть пропущену в тексті назву організації:
- «З початком Першої світової війни відродженням Української держави активно опікувалася ..., створена у Львові».
- А)** Головна Руска Рада   **Б)** Головна Українська Рада
В) Українська Національна Рада   **Г)** Українська Центральна Рада
30. «Союз визволення України» - це політична організація, створена в 1914 р. на західноукраїнських землях ...
- А)** емігрантами з Наддніпрянської України, пропагувала ідею самостійності України
Б) австро-угорською владою для антиросійської пропаганди
В) українцями-москвофілами за допомогою Росії для антиавстрійської пропаганди
Г) військовополоненими, які не бажали воювати за чужі інтереси
31. Яка організація, створена українськими емігрантами, на початку Першої світової війни закликала галичан зустрічати російську армію як визволительку:
- А)** Галицька Українська рада   **Б)** «Карпато-руський визвольний комітет»
В) Союз визволення України   **Г)** Товариство українських поступовців
32. Вкажіть назву брошури Д. Донцова, в якій доводилося, що поразка самодержавної Росії в першій світовій війні наблизить незалежність України:
- А)** «Війна й українці»
Б) «Наша платформа»
В) «Сучасне політичне становище нації і наші завдання»
Г) «Хто такі українці і чого вони хочуть»
33. Вкажіть, на яку верству передусім була спрямована діяльність Союзу визволення України під час Першої світової війни:
- А)** українських військових з частин австро-угорської армії
Б) українських військових з частин російської армії
В) українських військовополонених з частин російської армії
Г) українських військовополонених з частин австро-угорської армії
34. Вкажіть назву постанови під час Першої світової війни української організації, яка проголосила своїм завданням відокремлення України від Росії і створення на відвоєнованих у неї землях Української держави під протекторатом Австро-Угорщини та Німеччини:
- А)** Головна Українська рада   **Б)** Загальна Українська рада
В) «Карпато-руський визвольний комітет»   **Г)** Союз визволення України
35. Політична організація емігрантів із Наддніпрянської України, створена у Львові на початку Першої світової війни, що проголосила метою своєї діяльності побудову самостійної соборної Української держави, - це:

- А)** Головна українська рада   **Б)** Карпато-руський визвольний комітет
В) Союз визволення України   **Г)** Товариство українських поступовців

36. Хто з українських політиків під час Першої світової війни залишився дотримуватися стійкої антивоєнної позиції під гаслами «Геть війну! Хай живе автономія України!»:

- А)** В.Винниченко   **Б)** К.Левицький   **В)** П.Скоропадський   **Г)** Є.Чикаленко

37. Позначте прізвище голови Головної Української Ради (Загальної Української Ради):

- А)** О.Бобринський   **Б)** Д.Донцов
В) А.Шептицький   **Г)** К.Левицький

38. Позначте назву організації, яка була утворена 1 серпня 1914 р. у Львові:

- А)** «Просвіта»   **Б)** Товариство українських поступовців
В) Союз визволення України   **Г)** Головна Українська Рада

39. Внаслідок якої події було сформовано Легіон Українських січових стрільців:

- А)** початку Першої світової війни   **Б)** проголошення ЗУНР
В) утворення Карпатської України   **Г)** утворення ОУН

40. Вкажіть, на території якої держави під час Першої світової війни було створено легіон Українських січових стрільців:

- А)** Австро-Угорщини   **Б)** Польщі
В) Росії   **Г)** Румунії

41. Вкажіть, як уряд Австро-Угорщини відреагував на створення Легіону Українських січових стрільців:

- А)** всіляко підтримував формування
Б) озброїв лише частину добровольців, побоюючись зростання їхньої чисельності
В) не приділяв уваги формуванню
Г) намагався припинити формування

42. Формування в роки Першої світової війни легіону Українських січових стрільців засвідчило ...:

- А)** впливовість москвофілів у політичному житті Галичини
Б) невідготовленість Австро-Угорщини до ведення війни на два fronti
В) приєднання України до Четверного союзу Центральних держав
Г) лояльність українців Галичини до австро-угорської монархії

43. Підрозділи Легіону Українських січових стрільців почали формуватися в серпні 1914 р. ...

- А)** в Австро-Угорщині з місцевих українців-волонтерів
Б) в Австро-Угорщині з полонених українців зі складу російської армії
В) в Росії з полонених галичан
Г) в Німеччині з українців, які стали на бік Четверного союзу

44. Формування Легіону Українських січових стрільців відбулося внаслідок ...

- А)** початку Першої світової війни
Б) окупації російською армією Галичини
В) Брусилівського прориву та поразки австрійської армії
Г) захоплення російською армією Карпатських перевалів

45. Яка подія дала поштовх до створення Легіону Українських січових стрільців:

- А) початок Першої світової війни
- Б) утворення Української Центральної Ради
- В) повалення самодержавства в Російській імперії
- Г) проголошення Української Народної Республіки

46. Легіон Українських січових стрільців – це військова частина, створена за ініціативи ...

- А) Союзу визволення України у складі німецької армії, що діяла проти румунської армії в 1914-1916 рр.
- Б) Головної української ради у складі австрійської армії, що діяла проти російської армії в 1914-1918 рр.
- В) «Карпато-руського визвольного комітету» в складі російської армії, що діяла проти австрійської армії в 1915-1917 рр.
- Г) Товариства українських поступовців, що діяла як проти російської, так і проти німецької армії у 1916-1918 рр.

47. Встановіть відповідність між назвами історичних процесів та їхніми складовими.

1) початок українського національного відродження	А) діяльність Головної української ради та Союзу визволення України
2) зародження та становлення громадівського руху	Б) вихід друком брошури Ю. Бачинського «Україна irredenta»
3) відновлення й активізація громадівського руху	В) видання в Петербурзі першого українського журналу «Основа»
4) формування українських політичних партій	Г) діяльність Південно-Західного відділу Російського географічного товариства, друк газети «Киевский телеграф»
	Д) видання «Енеїди» І. Котляревського та «Історії Малої Росії» Д.Бантиш-Каменського

48. Встановіть відповідність між історичними особами та громадськими організаціями часів Першої світової війни, до яких вони належали:

1) М.Грушевський	А) Головна українська рада
2) Д.Донцов	Б) Карпато-руський визвольний комітет
3) К.Левицький	В) Союз визволення України
4) С.Петлюра	Г) Союз земств і міст
	Д) Товариство українських поступовців

49. Позначте подію, яку можна віднести до історії Українських січових стрільців:

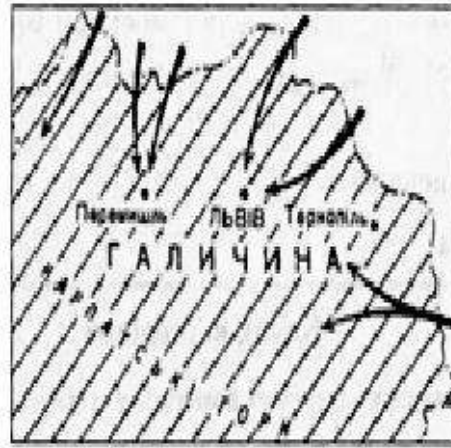
- А) формування у Німеччині
- Б) бої за гору Маківку поблизу Славська
- В) контрнаступ по лінії Кам'янець-Подільський-Тернопіль-Кременець-Дубно
- Г) «Брусилівський прорив»

50. Вкажіть, де під час Першої світової війни було створено Українських січових стрільців:

А) Відень	Б) Київ
В) Львів	Г) Петроград

51. Позначте назву події, зображеної на картосхемі.

- А)** Галицька битва
- Б)** капітуляція фортеці Перемишль
- В)** битва за гору Маківку
- Г)** «Брусиловський прорив»

52. Вкажіть наслідок подій, зображених на картосхемі:

- А)** вступ у світову війну Німеччини на боці Австро-Угорщини
- Б)** демократична революція та повалення самодержавства в Росії
- В)** капітуляція Австро-Угорщини та проголошення ЗУНР
- Г)** створення Галицько-Буковинського генерал-губернаторства

53. Розставте прізвища отаманів Легіону Українських січових стрільців у порядку їхнього керівництва цією військовою організацією:

- А)** М.Тарнавський   **Б)** Г.Коссак
- В)** М.Галуцинський   **Г)** О.Микитка

54. Вкажіть, яким був підсумок воєнних дій на території України в 1914 р.:

- А) Австро-Угорщина захопила Поділля
- Б) Німеччина просувалась до Києва
- В) Росія захопила частину Буковини і Галичини
- Г) Румунія захопила Буковину

55. Зазначте, на яких українських землях розгорнулись 1914 р. основні військові дії:

- А) Галичина
- Б) Наддніпрянська Україна
- В) Поділля
- Г) Холмщина

56. Які українські землі під час Першої світової війни було окуповано російськими військами в 1914 р.:

- А) Східну Галичину, Північну Буковину
- Б) Холмщину, Західну Волинь
- В) Західне Поділля, Східну Волинь
- Г) Закарпаття, Мармарощина

57. *Позначте твердження, яке стосується графа Андрія Шептицького:

- А) митрополит Української греко-католицької церкви
- Б) мав науковий ступінь доктора медицини
- В) заснував Національний історичний музей
- Г) у 1915 р. був вивезений до Росії
- Д) стояв на чолі москвофільського руху

58. Вкажіть, коли відбувалися події, згадувані в уривку з історичного документа?

«...Наші праві націоналісти в особі графа Бобринського, посівши адміністративні посади в «П'ємонті українства», почали переслідувати український національний рух і силоміць навертати уніатів до православ'я. Тяжке враження справив арешт митрополита А. Шептицького... Все сприяло наростанню ворожості місцевого населення до переможців».

- А) 1905-1907 рр.
- Б) 1908-1913 рр.
- В) 1914-1915 рр.
- Г) 1916-1917 рр.

59. Позначте історичного діяча, якому належить наведена в уривку промова, звернена до представників міста Львова у роки Першої світової війни:

«Східна Галичина і Лемківщина – споконвічна частина єдиної великої Русі; у цих землях корінне населення завжди було російським, влаштування їх тому повинно бути на російських засадах. Я буду впроваджувати тут російську мову, закон і управління.»

- А) О. Бобринський
- Б) О. Брусилов
- В) Микола II
- Г) П. Мілюков

60. Вкажіть державу, війська якої захопили Галичину під час воєнних дій 1914 р.:

- А) Австро-Угорщина
- Б) Польща
- В) Росія
- Г) Німеччина

61. В якому році було оприлюднено звернення до населення західноукраїнських земель:

«Не бути більше підневільної Русі! Надбаня Володимира Святого, земля Ярослава Осмомисла, князів Данила та Романа, скинувши ярмо, підніме знамено єдиної, великої, неподільної Росії.

Звільнені руські брати!.. Не вбачаючи свого щастя в утиску іноземців, як це робили, спрямуйте меч свій на ворога, а серця свої зверніть до Бога з молитвою за Росію, за російського Царя!»

- А) 1914 р.
- Б) 1915 р.
- В) 1916 р.
- Г) 1917 р.

62. Вкажіть, які події кадетський лідер П. Мілюков, виступаючи на засіданні III Державної Думи, схарактеризував як «європейський скандал»:

- А) жорстоке поводження з військовополоненими-українцями
- Б) використання примусової праці військовополонених в концентраційних таборах
- В) русифікаторську політику в окупованій Східній Галичині
- Г) відступ російської армії з Галичини

63. Вкажіть, яка подія періоду Першої світової війни на території українських земель дістала назву «Європейський скандал»:

- А) репресивна антиукраїнська політика Росії на захоплених у 1914-1915 рр. землях Галичини та Буковини
- Б) репресивна антиукраїнська політика Австро-Угорщини на українських землях
- В) розгром росіянами австро-угорської армії в Галичині
- Г) поразка і відступ російської армії в 1915 р.

64. Галицько-Буковинське генерал-губернаторство» - це адміністративно-територіальна одиниця, створена:

- А) владою Австро-Угорщини на початку Першої світової війни на вимогу Головної української ради та Союзу визволення України
- Б) командуванням Німеччини та Австро-Угорщини, оборона якої в роки Першої світової війни покладалася на Українських січових стрільців
- В) урядом Німеччини на українських землях Австро-Угорської та Російської імперій після завершення Першої світової війни
- Г) урядом Російської імперії для управління окупованими російською армією під час Першої світової війни землями Австро-Угорщини

65. Яку історичні події описано в уривку:

«... Нещасливе українське населення Галичини опинилося буквально між двома вогнями: з одного боку, Мордували його москалі за «мазепинство», а з другого – австрійці та мадяри за русофільство. У той же час українці мусили битися за своїх мучителів, одні в рядах російської, другі в рядах австрійської армії. Рідні брати мусили стріляти одні в других...»

- А) Перша світова війна політика «пацифікації»
- Б) утворення Галицької соціалістичної Радянської Республіки
- В) Друга світова війна
- Г) Друга світова війна

66. Про становище українського населення яких регіонів під час Першої світової війни йдеться в уривку:

«... З одного боку його мордували росіяни, намагаючись вибити з нього почуття національної свідомості й самопошани; з іншого – над ним знущалися австрійці та мадяри, звинувачуючи у русофільстві...»

- А) Буковини та Галичини
- Б) Волині та Поділля
- В) Донбасу та Криворіжжя
- Г) Лівобережжя та Слобожанщини

67. Вкажіть події Першої світової війни, відображені на картосхемі:

- А) Галицька битва(серпень-вересень 1914 р.)
- Б) Горлицький прорив(травень-жовтень 1915 р.)
- В) Брусилівський прорив(червень-серпень 1916 р.)
- Г) наступ німецьких військ (лютий 1918 р.)

74. Позначте події, перебіг яких відображає карта:

- A)** Галицька битва (1914 р.)   **Б)** Карпатська операція (1915 р.)
В) Горлицька битва (1915 р.)   **Г)** Брусиловський прорив (1916 р.)

75. Вкажіть прізвище генерала, який здійснив влітку 1916 р. успішну наступальну проти австро-угорських військ:

- A)** О.Брусилов   **Б)** А.Денікін
В) Л.Корнілов   **Г)** О.Самсонов

76. Позначте, про який регіон йдеться в уривку з історичного джерела:

«Перша світова війна принесла українським землям руйнацію господарства. В регіоні було зруйновано понад 40% господарських та житлових будинків, понад 1,5 тис. промислових споруд. Навіть стратегічно важлива нафтова промисловість зменшила виробництво на 1/3».

- A)** Наддніпрянина   **Б)** Закарпаття
В) Галичина   **Г)** Буковина

77. Вкажіть, які землі впродовж Першої світової війни неодноразово переходили «з рук в руки»:

- A)** Галичина   **Б)** Донбас
В) Наддніпрянина   **Г)** Поділля

78. Зазначте організацію, яка під час Першої світової війни розгорнула широку інформаційну роботу з метою ознайомлення європейської громадськості з українською історією та проблемами взагалі, видавала інформаційні вісники, організовувала різнобічну допомогу українським полоненим:

- A)** Головна українська рада   **Б)** Карпато-руський визвольний комітет
В) Союз визволення України   **Г)** Українська національна рада

79. Військові дії під час Першої світової війни велися на території:

- А) Закарпаття
- Б) Центральна Україна
- В) Південна Україна
- Г) Галичина
- Д) Буковина
- Е) Волинь

80. Напередодні I Світової війни українські землі продовжували залишатися у складі:

- А) Польщі
- Б) Росії
- В) Румунії
- Г) Австро-Угорщини
- Д) Італії
- Е) Чехословаччини

81. На території України під час Першої світової війни діяв:

- А) Південно-Східний фронт
- Б) Північно-Західний фронт
- В) Південно-Західний фронт

82. Чи згодні Ви з наступними твердженнями?

- 1. Війну розпочав і програв Четвертий союз.
- 2. У Першу світову війну було втягнуто 59 держав світу, які існували на той час.
- 3. Війна, що тривала 4 роки, принесла Україні перемогу.

83. Як ви вважаєте, що було раніше:

- 1. Луцький прорив ЧИ захоплення м. Перемишль російськими військами
- 2. Окупація Галичини ЧИ Брусилівський прорив
- 3. Російські війська окупували Львів ЧИ австро-угорські війська окупувати Чернівці

84. Назвіть події, що відбулися:

- 1. 28 червня 1914 р
- 2. 1 серпня 1914 р
- 3. 11 листопада 1918 р

85. Доберіть до термінів відповідні тлумачення:

1. Антанта	А) Союз держав: Німеччина, Австро-Угорщина, Італія
2. Троїстий союз	Б) Союз держав: Франція, Росія, Велика Британія
3. Четвертий союз	В) Союз держав: Болгарія, Туреччина, Німеччина, Австро-Угорщина Г) Союз держав: Німеччина, Австро-Угорщина, Туреччина, Румунія

86. Доберіть до імен історичних постатей їхні характеристики:

1. А.Шептицький	А) Генерал-губернатор
2. О.Брусилів	Б) Митрополит
3. О.Бобринський	В) Голова «Руської ради» Г) Генерал, командуючий Південно-Західним фронтом

87. Установіть, про яку подію йдеться?

- 1. «Хай допоможе Господь царственному своєму помазаннику, імператору Миколі Олександровичу всієї Росії, завершити справу великого князя Івана Калити»
- 2. «Позакривані школи, заборонена мова, вивезений митрополит, церкви, знесилювані у своєму обряді пророче говорили про долю нещасного краю» такі враження французький журналіст Е.Пріва виніс, побувавши
- 3. За 33 дні битви російські армії просунулися на 200 км, оволоділи Львовом. Проте через брак артилерійських набоїв фронт наступ запинив. У тих боях австрійці втратили 400 тис вояків, а росіяни 200 тис

88. Знайдіть і виправте в історичному тексті дві помилки:

«Легіони УСС були створені з ініціативи ГУР у 1915 р. Ця військова організація розглядалась як зародок майбутньої національної армії. Першим її командиром був директор Рогатинської гімназії Г. Коссака.»

89. Знайдіть і виправте в історичному тексті дві помилки:

«Наприкінці вересня 1917 року СВУ, що була надзвичайно впливовою у Наддніпрянській Україні, проголосивши лозунг автономії України у складі Російської імперії, зайняла нейтральні позиції у війні. Причиною цього стала відкрита антиукраїнська політика царського уряду, що виявилась у закритті «Просвіти» та низки українських видавництв.»

90. Знайдіть і виправте в історичному тексті дві помилки:

«Унаслідок Галицької битви 1916 р. російські війська захопили Східну Галичину, на території якої було створено генерал-губернаторство на чолі з графом Брусиловим, який заявив: «Східна Галичина та Лемківщина — споконвіку корінна частина єдиної великої Русі; у цих землях корінне населення завжди було російським, устрій їхній тому повинний бути заснованим на російських началах. Я буду запроваджувати тут російську мову, закон і устрій.»

91. Знайдіть і виправте в історичному тексті дві помилки:

«У 1915 р. на знак протесту проти проголошення австрійським урядом автономії Галичини без права її поділу на польську та українську частини саморозпустилася ЗУР. Це зумовило перехід керівної ролі у національному русі до Української парламентської групи на чолі з Є. Петрушевичем.»